

Київський національний торговельно-економічний університет

Кафедра міжнародного, цивільного та комерційного права

ВИПУСКНА КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на тему:

**ВИКОНАННЯ СУДОВИХ РІШЕНЬ У ЦИВІЛЬНИХ СПРАВАХ
ПРИВАТНИМ ВИКОНАВЦЕМ**

студентки 2 курсу, 7 мз групи,
спеціальності 081 «Право»,
спеціалізації

«Цивільне право і процес» _____

Сидорчук Марії Андріївни

Науковий керівник

к.ю.н. _____

Кабенок Юлія Валеріївна

Гарант освітньої програми

д.ю.н. _____

Примак Володимир Дмитрович

Київ-2021

ЗМІСТ:

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ ВИКОНАННЯ СУДОВИХ РІШЕНЬ У ЦИВІЛЬНИХ СПРАВАХ ПРИВАТНИМ ВИКОНАВЦЕМ	
1.1. Загальні положення примусового виконання судових рішень приватним виконавцем.....	7
1.2. Компетенція приватного виконавця щодо виконання судових рішень у цивільних справах.....	10
1.3. Цивільно-правова та дисциплінарна відповідальність приватного виконавця за завдану ним шкоду.....	18
РОЗДІЛ 2. ПОРЯДОК ВИКОНАННЯ СУДОВИХ РІШЕНЬ У ЦИВІЛЬНИХ СПРАВАХ ПРИВАТНИМ ВИКОНАВЦЕМ	
2.1. Строки та умови здійснення виконання судових рішень.....	33
2.2. Фінансування виконання судового рішення приватним виконавцем та розподіл стягнутих з боржника сум.....	35
2.3. Повноваження приватного виконавця при виконанні судових рішень майнового та немайнового характеру	41
2.4. Напрямки удосконалення законодавства у сфері виконання судових рішень у цивільних справах приватним виконавцем.....	45
ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ.....	50
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	54

ВСТУП

Актуальність теми дослідження. Метою правових, політичних і соціальних перетворень, що відбуваються в сучасній Україні, є побудова демократичної держави з верховенством права, здатного забезпечувати та захищати права і законні інтереси як особистості, так і громадянського суспільства в цілому. Одним з важливих кроків до цієї мети є створення необхідних умов для економічного, політичного і соціального розвитку всього українського суспільства. В даний час в нашій країні проводяться тривалі і комплексні реформи багатьох державних інститутів, що спрямовані на створення ефективного демократичного механізму для забезпечення верховенства права і справедливості на всій території країни.

Слід зазначити, що основним орієнтиром при створенні і функціонуванні такого механізму є відповідні міжнародні та європейські стандарти державно-правової організації розвинених країн. Ми підкреслюємо, що результат політичних, правових, соціальних реформ напряму залежить від багатьох показників, включаючи такі як: ефективність законодавчої влади, рівень політичної і правової культури, верховенство права в країні, забезпечення основних прав і свобод, гарантованих державою. Важливу роль у реалізації ідеалу справедливості, забезпеченні виконання закону в суспільстві належить судовій владі як одного з основних елементів системи правосуддя. Разом із цим, реальність відновлення порушених прав напряму залежить від належного рівня законодавчого забезпечення системи примусового виконання судових рішень.

Реформування системи виконання судових рішень і запровадження інституту приватних виконавців було покликано зменшити навантаження на державні виконавчі служби, підняти ефективність виконання рішень, створити більш гнучку і якісну систему органів, на яких законом покладено виконання рішень судів. Проте, на жаль, нинішні показники примусового виконання рішень в Україні не можна назвати задовільним.

Оскільки рівень виконання судових рішень є одним з вирішальних чинників забезпечення ефективності судової влади і, як наслідок, правосуддя в

цілому, актуальним залишається дослідження ключових аспектів виконання рішень у цивільних справах приватними виконавцями з метою виявлення існуючих колізій і прогалин у законодавчому регулюванні, вивчення і аналіз позицій сучасної судової практики, а також розробка пропозицій щодо удосконалення законодавства в цій частині.

Теоретичною основою для дослідження виконання судових рішень у цивільних справах приватним виконавцем є роботи таких вчених-правознавців, як: В. Аболонін [17], Ю. Голотребчук [31], О. Менів [45], О. Наumenко [48], І. Ніколаєва [49, 50], Д. Сібільов [62], О. Снідевич [63], В. Тertiшніков [65, 66], Є. Фурса [67], С. Фурса [67], О. Цельєв [69] та інші.

Мета дослідження. Автор випускної кваліфікаційної роботи ставив за мету прийти до висновків теоретичного характеру щодо виконання судових рішень у цивільних справах приватним виконавцем і розробити рекомендації щодо вдосконалення чинного законодавства України у цій сфері.

Для досягнення мети були сформовані наступні **завдання**:

- дати правову характеристику загальним положенням примусового виконання судових рішень у цивільних справах;
- дослідити компетенцію приватного виконавця щодо виконання судових рішень;
- дослідити цивільно-правову і дисциплінарну відповідальність приватних виконавців під час виконання судових рішень у цивільних справах;
- розглянути строки та умови здійснення виконання судових рішень;
- розглянути фінансування виконання судового рішення та розподіл стягнутих з боржника сум;
- дослідити виконання судових рішень майнового та немайнового характеру;
- запропонувати напрямки удосконалення законодавства у сфері виконання судових рішень у цивільних справах приватним виконавцем.

Об'єктом дослідження є суспільні відносини, що виникають щодо виконання судових рішень у цивільних справах приватним виконавцем.

Предметом дослідження у роботі є виконання судових рішень у цивільних справах приватним виконавцем.

Методами дослідження стали діалектичний, порівняльно-правовий, історико-правовий, догматичний (формально-логічний), системно-функціональний, статистичний метод та інші методи. Зокрема, діалектичний метод використано в процесі визначення принципів правового регулювання діяльності приватних виконавців (Розділ 1.1), а порівняльно-правовий метод під час зіставлення інституту приватного та державного виконавця (Розділи 1.2, 1.3). За допомогою історико-правового методу проаналізовано генезис проблем в складових елементах інституту приватного виконавця (Розділи 2.3 та 2.4). Формально-логічний метод використовувався в контексті аналізу правових норм та їх логічного тлумачення. Під час розгляду питання компетенції приватного виконавця щодо виконання судових рішень у цивільних справах було використано також системно-функціональний метод дослідження (Розділ 1.2). Статистичний метод дозволив визначити конкурентоспроможність інституту приватного виконавця (Розділи 1.2, 1.3).

Наукова новизна полягає в тому, що розглянуто загальні положення примусового виконання судових рішень у цивільних справах, досліджено компетенцію приватного виконавця щодо виконання судових рішень, відповідальність приватних виконавців під час виконання судових рішень у цивільних справах, строки та умови здійснення виконання судових рішень, розглянуто фінансування виконання судового рішення та розподіл стягнутих з боржника сум, досліджено виконання судових рішень майнового та немайнового характеру, запропоновано напрямки удосконалення законодавства у сфері виконання судових рішень у цивільних справах приватним виконавцем.

Окремі положення викладено у статті «Фінансування виконання судового рішення та розподіл стягнутих з боржника сум», що опублікована у збірнику наукових статей студентів «Правове регулювання цивільних відносин». Київ : Київ. нац. торг. – екон. ун-т, 2021 – С. 181-185.

Практичне значення одержаних результатів полягає в тому, що їх зміст у багатьох аспектах доповнює наукові знання щодо виконання судових рішень у цивільних справах приватним виконавцем. Зібраний матеріал і узагальнення

можуть бути використані для підготовки узагальнюючих праць, при підготовці лекційних занять та спецкурсів у вищих навчальних закладах.

Структура випускної кваліфікаційної роботи обумовлена метою і предметом дослідження та авторським підходом до розгляду обраної теми. Випускна кваліфікаційна робота складається із вступу, двох розділів, які включають в себе сім підрозділів, висновків та пропозицій, списку використаних джерел. Повний обсяг роботи становить 62 сторінок, із яких основна частина роботи займає 55 сторінок. Список використаних джерел складається з 79 найменувань.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ ВИКОНАННЯ СУДОВИХ РІШЕНЬ У ЦИВІЛЬНИХ СПРАВАХ ПРИВАТНИМ ВИКОНАВЦЕМ

1.1 Загальні положення примусового виконання судових рішень приватним виконавцем

Правовою основою діяльності приватних виконавців є Конституція України [1], закони України, міжнародні договори України, обов'язковість яких затверджується Верховною Радою України, інші закони і постанови, прийняті на їх виконання.

Відповідно до Закону України «Про органи та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів» [7] приватні виконавці здійснюють свою діяльність з дотриманням принципів:

- верховенства права,
- законності,
- незалежності,
- справедливості, неупередженості та об'єктивності,
- обов'язковості виконання рішення,
- диспозитивності,
- гласності і відкритості виконавчого провадження та його фіксування технічними засобами,
- розумності строків виконавчого провадження,
- співмірності заходів примусового виконання рішень та обсягу вимог за рішеннями.

Згідно з частиною 1 статті 18 Закону України «Про органи та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів» приватним виконавцем може стати громадянин України, якому виповнилося повних 25 років, має вищу юридичну освіту не нижче магістерського рівня, має ґрунтовні знання державної мови та досвід роботи в галузі права після одержання

диплома магістра не менш як два роки, а також успішно склав кваліфікаційний іспит на посаду приватного виконавця [7].

Також існують певні обмеження щодо права займатися діяльністю. А саме, згідно з законом приватним виконавцем не може стати особа, яка:

- 1) не відповідає наведеним вище вимогам;
- 2) визнана обмеженою у цивільній дієздатності або недієздатною за рішенням суду;
- 3) має судимість не зняту чи не погашену на момент виявлення бажання займатись виконавчою діяльністю;
- 4) яка протягом 3-х останніх років вчинила корупційне порушення або пов'язане з корупцією правопорушення;
- 5) у якої анульовано свідоцтво про право на зайняття юридичною діяльністю (посвідчення арбітражного керуючого, адвокатське або нотаріальне посвідчення) або позбавлено права займатися діяльністю приватного виконавця протягом 3-х останніх років;
- 6) яку, у зв'язку з дисциплінарним порушенням було звільнено з посади в правоохоронних органах, з посади судді чи прокурора, з державної служби або служби в органах місцевого самоврядування протягом останніх 3-х років [7].

Приватний виконавець повинен сумлінно здійснювати свою професійну діяльність, ні в якому разі не розголошувати професійні таємниці, поважати інтереси стягувачів боргів, боржників, третіх осіб, не принижувати їх гідність.

Відповідно до пункту 3 прикінцевих та перехідних положень Закону України «Про гарантії держави щодо виконання судових рішень» заборгованість за судовими рішеннями погашається в наступній черговості.

Перш за все, прострочені судові рішення щодо пенсійних і соціальних виплат, про стягнення аліментів, відшкодування збитків і збитків, завданих злочином або адміністративним правопорушенням, тілесними ушкодженнями або іншим ушкодженням здоров'я, а також у зв'язку з втратою годувальника;

По-друге, заборгованість погашається за судовими рішеннями, пов'язаними із трудовими відносинами;

По-третє, заборгованість погашається відповідно за усіма іншими судовими рішеннями.

Тільки закон про Державний бюджет України визначає будь—які державні витрати на державні потреби, розмір і мету цих витрат (стаття 95 Конституції України [1]).

Закон про Державний бюджет України щорічно передбачає кошти на погашення боргу.

Абзац другий пункту 1 пункту 9 розділу VI «Прикінцеві та перехідні положення» Бюджетного кодексу України передбачає, що безспірне списання коштів державного бюджету здійснюється Казначейством в межах відповідних бюджетних призначень та наданих бюджетних асигнувань.

Механізм безспірного списання встановлюється Порядком виконання рішень про стягнення коштів з державного та місцевих бюджетів або боржників, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 03.08.2011 № 845.

Рішення, які зобов'язують боржника нараховувати (перераховувати і т. д.) і / або платити кошти, ухвалені або прийняті до 1 січня 2013 року, подаються в державну виконавчу службу відповідно до п. 3 Прикінцевих та перехідних положень Закону України «Про гарантії держави щодо виконання судових рішень» і Порядку погашення заборгованості за рішеннями суду, виконання яких гарантується державою, затверджені постановою Кабінету Міністрів України від 03.09. 2014 № 440 (далі — Порядок № 440).

Виконання судових рішень про обов'язок вчинити певні дії щодо майна, боржником якого є державний орган, державне підприємство, здійснюється в порядку, встановленому Законом України «Про виконавче провадження». Якщо рішення суду, зазначене у частині першій, статті 7 Закону України «Про гарантії держави щодо виконання судових рішень» не виконано протягом двох місяців з дня прийняття рішення про порушення виконавчого провадження, державний виконавець зобов'язаний звернутися до суду про зміну способу і порядку виконання рішення.

Погашення такої заборгованості здійснюється Казначейством в межах коштів передбачених в Державному бюджеті України.

1.2 Компетенція приватного виконавця щодо виконання судових рішень у цивільних справах

Компетенція приватного виконавця визначена статтею 3 Закону України «Про виконавче провадження» [8]. Отже, приватний виконавець має право здійснювати примусове виконання тих же рішень судів та інших органів, що і державні виконавці, окрім:

- 1) рішень щодо відібрання і передання дитини, встановлення побачення з нею або усунення перешкод у побаченні з дитиною,
- 2) рішень, за якими боржником є держава, державні органи, Національний банк України, органи місцевого самоврядування, їх посадові особи, державні та комунальні підприємства, установи, організації, юридичні особи, частка держави у статутному капіталі яких перевищує 25 відсотків, та/або які фінансуються виключно за кошти державного або місцевого бюджету,
- 3) рішень, за якими боржником є юридична особа, примусова реалізація майна якої заборонена відповідно до закону,
- 4) рішень, за якими стягувачами є держава, державні органи,
- 5) рішень адміністративних судів та рішень Європейського суду з прав людини,
- 6) рішень, які передбачають вчинення дій щодо майна державної чи комунальної власності,
- 7) рішень про виселення та вселення фізичних осіб,
- 8) рішень, за якими боржниками є діти або фізичні особи, які визнані недієздатними чи цивільна дієздатність яких обмежена,
- 9) рішень про конфіскацію майна,
- 10) рішень, виконання яких віднесено цим Законом безпосередньо до повноважень інших органів, які не є органами примусового виконання,

11) інших випадків, передбачених Законом України «Про виконавче провадження» та Законом України «Про органи та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів» [8].

Окрім того в частині 4 статті 5 Закону України «Про виконавче провадження» [8] зазначено, що приватний виконавець не може виконати рішення, якщо:

1) боржником або стягувачем є сам виконавець, близькі йому особи (особи, які разом проживають, пов'язані спільним побутом і мають взаємні права та обов'язки з виконавцем (у тому числі особи, які разом проживають, але не перебувають у шлюбі), а також незалежно від зазначених умов — чоловік, дружина, батько, мати, вітчим, мачуха, син, дочка, пасинок, падчерка, рідний брат, рідна сестра, дід, баба, прадід, прабаба, внук, внучка, правнук, правнучка, зять, невістка, тесть, теща, свекор, свекруха, усиновлювач чи усиновлений, опікун чи піклувальник, особа, яка перебуває під опікою або піклуванням виконавця), пов'язані з ним особи.

Згідно Закону України «Про виконавче провадження» пов'язаними сторонами в даному контексті є юридичні та / або фізичні особи, відносини між якими можуть впливати на умови або результати їх діяльності чи діяльності осіб, яких вони представляють.

2) боржником або стягувачем є особа, яка перебуває у трудових відносинах з таким виконавцем;

3) виконавець, близька йому особа або особа, яка перебуває з виконавцем у трудових відносинах, має реальний або потенційний конфлікт інтересів;

4) сума стягнення за виконавчим документом з урахуванням сум за виконавчими документами, що вже перебувають на виконанні у приватного виконавця, перевищує мінімальний розмір страхової суми за договором страхування цивільно-правової відповідальності такого приватного виконавця.

Крім того, нещодавно було внесено зміни до законодавства, що регламентує стягнення аліментів. Цими змінами державних виконавців наділено повноваженнями щодо встановлення обмеження по виїзду за кордон,

встановлення заборон на право керування транспортними засобами, володіння зброєю та полювання особам, які мають заборгованість по аліментам.

Приватних виконавців такими повноваження наділено не було, незважаючи на те, що і державні і приватні виконавці керуються одним і тим же процесуальним законом.

Вважаємо за необхідне детально пропрацювати питання зрівняння повноважень приватних та державних виконавців щодо категорій рішень які вони можуть виконувати, а також повноважень щодо вжиття заходів примусового виконання рішень. На сьогодні основною проблемою на шляху встановлення рівноправної конкуренції між приватними та державними виконавцями є те, що держава ще не визначилась, яку систему необхідно запровадити – змішану, з рівноправною конкуренцією виконавців, або ж встановити пріоритет за державним чи приватним виконанням рішень судів та інших органів.

В цілому тенденція останніх років автоматизувати процес виконання в майбутньому, на наш погляд, звужить межі конкуренції між державними та приватними виконавцями. При наявності таких обставин на перший план виходять професійний рівень виконавця, якість і терміни виконання тих чи інших виконавчих дій. Таким чином, наявність альтернативи для стягувача боргів позитивно позначиться на загальному розвитку правоохоронної системи.

Важливим кроком до реформування виконавчої влади у 2021 році став законопроект №5660 «Про примусове виконання рішень» підтриманий парламентом у першому читанні 14 липня. Документ готувався провідними експертами та містить одні з найбільш очікуваних нововведень щодо діяльності приватних виконавців. Важливими проблемами залишаються можливості працювати з державним боргом, впровадження системи автоматизації арешту коштів, зняття застарілих мораторіїв, оптимізація кваліфікаційної практики та діяльності Дисциплінарної комісії. Майбутній закон України має відкрити абсолютно новий етап для системи виконання рішень, що безумовно сприятиме ефективності судочинства в Україні.

Хоча існує багатий позитивний досвід за кордоном та швидкий розвиток української практики виконання рішень приватними виконавцями, система все ще має деякі недоліки. Ми вважаємо, що проблеми компетенції приватних виконавців можна розділити на три основні напрямки.

По-перше, шляхом надання прямого доступу виконавця до реєстрів, що містить необхідну інформацію важливо вирішити питання своєчасного отримання відповідної інформації про боржника, його майновий стан та джерело доходу.

По-друге, робота Дисциплінарної комісії приватного виконавця, проблема доступу до професії, спричинена суб'єктивними факторами в процесі перевірки Кваліфікаційною комісією.

По-третє, на нормативному рівні діють законодавчі фактори, які затягують виконання певних видів рішень та знижують ефективність правозастосування.

Розглядаючи питання доступу до інформації важливо зазначити що частиною 5 статті 18 Закону України «Про виконавче провадження», під час виконання рішень виконавець має право на безпосередній доступ до інформації про боржників, їхнє майно, доходи та кошти, у тому числі конфіденційної, яка міститься в державних базах даних і реєстрах, у тому числі електронних. Порядок доступу до такої інформації з баз даних та реєстрів встановлюється Міністерством юстиції України разом із державними органами, які забезпечують їх ведення [8].

Однак, проблемними залишаються питання доступу до інформації про:

- нерухоме майно, право власності на яке було зареєстровано до 2013 року, адже відповідна інформація не доступна у Державному реєстрі речових прав на нерухоме майно. На сьогоднішній день отримати таку інформацію можна тільки в паперовому вигляді, за умови письмового звернення до БТІ;
- транспортні засоби, тому що отримати такий доступ можна тільки безпосередньо у районних сервісних центрах через ключ виконавця. Наявність доступу до Єдиного державного реєстру МВС також не вирішує дане питання,

адже в реєстрі міститься інформація тільки щодо зареєстрованих транспортних засобів та їх власників зареєстрованих з 2012 року;

— морські та річкові судна, оскільки така інформація на міститься в Державному судновому реєстрі України і Регістрі судноплавства України, які зберігаються в паперовій формі, тому для отримання відповідної інформації виконавець повинен направити письмові запити в реєструючі органи;

— перетин боржником кордону, адже така інформація надається шляхом електронного обміну лише за період з дати відкриття виконавчого провадження, а для отримання повних та об'єктивних відомостей про місце перебування боржника для належного доказування ухилення боржника від виконання судового рішення така інформація необхідна виконавцям за період з дати набрання рішенням законної сили;

— ідентифікаційний податковий номер боржника, так як виконавець не має можливості за допомогою автоматизованої системи виконавчого провадження направляти запити в ГФС України для отримання відповідної інформації;

— сільськогосподарська техніка, тому що автоматизована система виконавчого провадження не дозволяє здійснювати обмін інформацією з Державною службою споживачів, яка є власником реєстру.

Щодо можливості оперативного уточнення інформації про боржника та його майновий стан, вважаємо за необхідне розширити практику надання прямого доступу до інформації щодо рахунків боржників в банківських установах та автоматизованого списання коштів з рахунків, відкритих боржниками.

На разі процедура виявлення та примусового списання коштів з рахунків боржника відбувається шляхом оформлення паперової платіжної вимоги виконавця, яка надсилається до банківської установи поштою.

Така автоматизація вже передбачена положеннями Порядку автоматизованого арешту коштів боржників на рахунках у банках, однак,

виконується лише декількома банками, що унеможлиблює процедуру оперативного виявлення коштів на рахунках боржника.

На нашу думку, основні принципи повноцінного електронного арешту, такі як обов'язкове підключення всіх банків до системи, мають бути закладені саме у Законі, а не у підзаконних актах.

Окремою необхідною умовою для виконавця є надання можливості отримання цих даних за допомогою Автоматизованої системи виконавчого провадження (надалі АСВП), як це передбачено в змісті Закону України «Про виконавче провадження». Якщо виконавець має можливість отримати всю інформацію про боржника і його майно одночасно з відкриттям виконавчого провадження, єдиним питанням буде дотримання встановлених законом термінів прийняття рішення і виконавчих дій з урахуванням специфіки виконання.

Більше половини приватних виконавців – колишні працівники ДВС.

Перш за все, слід розуміти, що державні виконавці зобов'язані виконувати всі рішення, що надходять до них на виконання в необмеженій кількості, а приватні мають можливість обирати самостійно, аналізуючи складність і вартість виконання судових рішень.

Другий критерій — приватний виконавець має обмежені права, тобто він не має права виконувати всі примусові рішення згідно статті 3 Закону України «Про виконавче провадження». Також протягом першого року своєї діяльності він не має права вимагати виконання рішень, за якими розмір стягнення становить двадцять мільйонів гривень і більше або еквівалентну суму в іноземній валюті.

Винагорода приватного виконавця складається з основної і додаткової. Основна винагорода в залежності від виконавчих дій, здійснених у виконавчому провадженні, встановлюється у вигляді:

- 1) фіксованого розміру — в разі виконання рішення нематеріального характеру;
- 2) відсоток від суми стягнення або вартість майна, переданого за виконавчим документом [7].

Розмір основної винагороди встановлюється Кабінетом Міністрів України, а додаткова винагорода приватного виконавця визначається угодою між ним і колектором і виплачується стягувачем в порядку, визначеному угодою. Залежно від складності виконавчого провадження, воно буде орієнтоване не тільки на швидкість і якість послуг приватного виконавця, а й на вартість його послуг. Адже, на відміну від базової комісії, додаткову комісію буде платити стягувач, а не боржник.

Варто відзначити що сьогодні приватні виконавці подекуди відмовляються прийняти виконавчий документ до виконання без попереднього авансування витрат виконавчого провадження на отримання виписки з реєстру, пошти, і т.д. Розмір такого авансу для кожного виконавця різний — від 200 до 3000 грн. З одного боку, виконавець розуміє: його витрати можуть бути не відшкодовані, з іншого — у виконавця немає вибору, і він змушений сплатити кошти до державного підприємства «Національні інформаційні системи» за відкриття провадження в АСВП.

На особливу увагу заслуговує питання поступового розвитку системи медіації та надання додаткових послуг, пов'язаних з виконанням рішень, деякі передумови для чого вже містяться в чинній редакції Закону України «Про виконавче провадження» [47].

Досліджуючи зручність та необхідність законодавчого врегулювання процедур медіації в різних судових процедурах, С.Я. Фурса дійшла до висновку, що медіація при виконанні судових рішень може вирішити велику кількість проблем виконавчого провадження, які пов'язані зі складністю провадження та неможливістю виконання деяких видів рішень, порушенням строків примусового виконання та великою кількістю виконавчих проваджень. Авторка вважає, що процес медіації сприяє врахуванню інтересів як боржника, так і кредитора, оскільки сторони можуть самостійно вирішити питання добровільного виконання рішення шляхом взаємних поступок, уточнення майна, та яке можливо у першу чергу звернути стягнення на майно. З цього твердження також можна припустити, що авторка обмежує можливості медіації

за допомогою судових рішень і дозволяє сторонам спору в його межах знайти певне порозуміння [69].

Також, наприклад, згідно з п. 11, ч. 3, ст.18 Закону виконавець має право прийняти рішення про відстрочення та розстрочення рішення (крім судових рішень) за наявності письмової заяви стягувача. Також мирову угоду сторін у процесі виконання рішень вноситься на затвердження до суду виконавцем відповідно до вимог ст. 372 КПК України [6], ст. 262 КАС України [4] та ч. 8 ст. 121 ЦПК України [3] України. У зв'язку з цим доцільно розвивати посередницький процес у виконавчому провадженні, істотно розширюючи спектр можливостей, в тому числі процесуальних, для вирішення сторонами тих чи інших питань стягнення заборгованості, що вже встановлено рішенням за допомогою виконавця.

Крім того, вважаємо, що створення додаткових сервісів для громадян і юридичних осіб, пов'язаних з виконанням рішень, сприяє розвитку державної виконавчої служби в конкурентному середовищі. Наприклад, такі послуги можуть включати наступне:

1. доопрацювання програмного забезпечення функції АСВП «Особистого кабінету» сторони виконавчого провадження, яка створюється за можливої аналогії з порталом державних послуг Igov.org.ua з ідентифікацією особи через BankID або з використанням сертифікату електронного цифрового підпису, який дозволить уникнути отримання інформації про примусове виконання від інших осіб, учасникам виконавчого провадження з метою прямої віддаленої взаємодії виконавця та відповідної особи в частині отримання документів виконавчого провадження та оперативної інформації про виконавчі дії; подача заяв і скарг в виконавче провадження і отримання результатів їх розгляду;

2. розробка та впровадження спільно з Державною прикордонною службою України відкритого реєстру осіб, яким заборонений виїзд з України в зв'язку з ухиленням від виконання обов'язків, покладених на них рішенням суду;

3. розробка та впровадження спільно з Міністерством внутрішніх справ України відкритого реєстру транспортних засобів, які розшукуються у зв'язку з

виконанням рішень, а також надання приватним виконавцям доступу до системи Kyiv Smart City «Безпечне місто»;

4. впровадження платної послуги з надання громадянам і юридичним особам інформації про майновий стан особи, яка є потенційним боржником у виконавчому провадженні, для прийняття рішення про доцільність пред'явлення виконавчого документа для подальшого примусового виконання;

5. створення системи оплати боргів по виконавчому провадженню в режимі онлайн на прикладі існування аналогічних платіжних онлайн—сервісів «Приват 24».

Таким чином, резюмуючи вищесказане, слід зазначити, що при належному законодавчому та адміністративному забезпеченні приватні виконавці впевнено можуть скласти конкуренцію державній системі виконання.

Безумовно, введення інституту приватних виконавців має ряд позитивних моментів, але новий інститут потребує вдосконалення як з точки зору отримання права займатися діяльністю, деяких процесуальних моментів, так і з точки зору отримання актуальної інформації та законодавчого забезпечення інституту приватного виконавця.

1.3 Цивільно-правова та дисциплінарна відповідальність приватного виконавця за завдану ним шкоду

У процесі дослідження виконання рішень судів у цивільних справах приватним виконавцем, нами розглядається відповідальність з метою більш повного дослідження правового статусу виконавця, як один із його елементів.

Приватний виконавець за свої рішення, дії, бездіяльність чи заподіяну третім особам шкоду має нести цивільно-правову, адміністративну, кримінальну або дисциплінарну відповідальність [7]. Зосередимо увагу на цивільно-правову та дисциплінарну відповідальність осіб, що уповноважені державою виконувати рішення судів та інших органів.

В нормах Закону «Про органи та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів» [7] не визначено ні поняття, ні види цивільно-правової відповідальності, що застосовуються до приватних виконавців. Однак, обов'язковою умовою для початку здійснення діяльності приватного виконавця зазначено страхування цивільно-правової відповідальності перед третіми особами.

Мінімальна страхова сума за договором страхування цивільно-правової відповідальності приватного виконавця має становити 10% від загальної суми стягнення на виконавчі документи, які є на виконанні у приватного виконавця в поточному році, але не менше 1000 мінімальних розмірів заробітної плати на початку календарного року.

У перші три роки роботи у приватного виконавця мінімальна страхова сума за договором страхування цивільно-правової відповідальності приватного виконавця не повинна бути меншою за загальну суму звернення стягнення на виконавчі документи, оформлені приватним виконавцем за рік перебування на посаді. Якщо сума стягнення за виконавчим документом перевищує мінімальну страхову суму за договором страхування, приватний виконавець не має права застосовувати примусові заходи. У цьому випадку приватний виконавець зобов'язаний укласти договір страхування на відповідну страхову суму [7, стаття 24].

Слід зазначити, що за рішення, дії чи бездіяльність та збитки, завдані третім особам під час виконання судових рішень та рішень інших органів, нанесені державними виконавцями, цивільно-правову відповідальність несе держава (оскільки такі збитки відшкодовуються державою). Також до державного виконавця може бути застосована зворотна вимога (регрес), а отже до державного виконавця застосовується матеріальна відповідальність.

Оскільки державний виконавець є державним службовцем, положення щодо його матеріальної відповідальності зафіксовано у Розділі VIII, главі 3 Закону «Про державну службу». За зворотною вимогою передбачено повернення коштів до державного бюджету у два етапи – досудовий та судовий. Досудовим

етапом є добровільна згода державного виконавця відшкодувати збитки заподіяні третій особі згідно із Законом України «Про гарантії держави щодо виконання судових рішень». У випадку відмови виконавця відшкодувати заподіяну шкоду до зазначеного строку, застосовується судовий розгляд справи.

Отже, цивільно-правова відповідальність приватного виконавця визначається умовами та сумою договору страхування цивільно-правової відповідальності перед третіми особами. Проте, відповідальність за діяння чи рішення державного виконавця несе держава з можливістю застосування зворотної вимоги (регресу).

В теорії права загальноприйнятим постулатом є трактування дисциплінарної відповідальності як обов'язку особи, що виконує певні професійні обов'язки, нести негативні наслідки організаційного, особистого або майнового характеру за дії, заборонені законом або які суперечать професійній етиці.

Слід зазначити, що у зв'язку з новизною та унікальністю професії приватного виконавця в нашій країні інститут його дисциплінарної відповідальності знаходиться в зародковому стані, і деякі положення процесуального статусу приватних виконавців потребують доопрацювання з точки зору збалансованості. [23, с. 16—23].

Згідно статті 129-1 Конституції України [1] контроль за виконанням рішення суду здійснює суд. Отже, суд і є за своїм змістом контролюючим органом за процесуальними діями приватних виконавців. Водночас контроль за діяльністю приватних виконавців покладено на Міністерство юстиції України. А питаннями дотримання професійних стандартів, закріплених у статуті Асоціації приватних виконавців України та Кодексу професійної етики приватного виконавця, контролюється Радою приватних виконавців України як саморегулювальною організацією приватних виконавців.

Це підтверджується положеннями Закону України «Про органи та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів», що передбачає три форми контролю за діяльністю приватних виконавців: відомчий,

здійснюваний Міністерством юстиції, уповноваженими органами і посадовими особами; корпоративний, здійснюваний органами самоврядування приватних виконавців, а саме Асоціацією приватних виконавців України, і судовий, що включає процесуальний контроль законності дій приватного виконавця у виконавчому провадженні. Головне, що пов'язує професію приватного виконавця з іншими видами самоврядних юридичних професій (напр. адвокат), — це обов'язок приватного виконавця в разі вчинення протиправного діяння постати перед так званим «судом своїх колег».

Органом, який застосовує дисциплінарні стягнення до приватних виконавців, є Дисциплінарна комісія приватних виконавців при Міністерстві юстиції (далі — Дисциплінарна комісія). Діяльність цієї комісії ґрунтується на положеннях Закону України «Про органи та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів» № 1403—VIII від 2 червня 2016 року [7], Положенні про Дисциплінарну комісію приватних судових виконавців, затверджено Міністерство юстиції України 27.11.2017, № 3791/5.

Дисциплінарна комісія складається з дев'яти членів, четверо з яких призначаються Міністерством юстиції, включаючи міністра або заступника міністра, четверо — З'їздом приватних судових приставів України і один — Радою суддів України. Ці органи мають право призначати в Дисциплінарну комісію осіб з числа своїх представників, суддів, суддів у відставці, вчених, юристів і приватних виконавців. Приватний виконавець може бути делегований в Дисциплінарну комісію за умови, що:

- він не був членом попередніх комісій Дисциплінарної ради;
- до нього не було застосовано дисциплінарне стягнення.

Важливо зауважити, що відповідно до Звіту Асоціації приватних виконавців України протягом 9 місяців 2020 року до Дисциплінарної комісії надійшло 1892 звернення про притягнення приватних виконавців до дисциплінарної відповідальності (89 — від стягувачів та 1718 — від боржників). Всього протягом вказаного часу (з 14.11.2019 по 07.10.2020) було проведено 20 засідань Дисциплінарної комісії, на яких було розглянуто 200 подань про

притягнення приватних виконавців до дисциплінарної відповідальності, з яких було задоволено 38 подань. За результатами розгляду 1892 звернень щодо діяльності приватних виконавців, які надійшли протягом 2020 року, Міністерством юстиції було виділено лише 200 подань, які було передано на розгляд до Дисциплінарної комісії. А з цих 200 лише 38 були визначені комісією для задоволення [37].

Аналізуючи статистику притягнення приватних виконавців до дисциплінарної відповідальності, можна сказати, що лише в одному із чотирьох тисяч відкритих проваджень приватний виконавець припускається помилки. Така статистика безперечно свідчить про дієвість інституту приватного виконавця.

Крім цих статистичних даних, діяльність Дисциплінарної комісії характеризується кількома важливими моментами. По-перше, діяльність цієї комісії непостійна; засідання комісії проводяться один-два рази на місяць, тобто за необхідності. Крім представників Мін'юсту, інші члени Дисциплінарної комісії поєднують цю діяльність з основною роботою (приватний виконавець, суддя і т.д.). Незважаючи на неузгодженість дій, всі члени Комісії зобов'язані уважно вивчити матеріали кожного приватного виконавця, справа якого розглядається на засіданні. На жаль, це не завжди так. По-друге, термін повноважень члена Дисциплінарної комісії становить два роки, що здається недостатнім. Дисциплінарне провадження — це дуже специфічна процедура, яку необхідно ретельно вивчити. Сама процедура не дуже складна, але найбільшу складність представляє тлумачення підстав дисциплінарної відповідальності приватного виконавця, аналіз доказової бази акту виконавця, а також його юридичної кваліфікації. Оскільки така робота вимагає певних знань і навичок, рекомендується продовжити термін перебування члена Дисциплінарної комісії в її складі як мінімум до трьох років. Це допоможе забезпечити стійкість дисциплінарної практики. По-третє, відповідно до прецедентного права Європейського суду з прав людини дисциплінарні органи, застосовуються до представників різних юридичних професій, класифікуються Судом як «суди» в

контексті статті 1 § 1.6 Конвенції про захист права людини і основні свободи (рішення Європейського суду з прав людини у справах О. Волков проти України від 9 січня 2013 року, Грейс ГАТТ проти Мальти від 10 жовтня 2019 г.). Це означає, що Дисциплінарна комісія повинна відповідати критерію «незалежності», що сьогодні досить складно забезпечити, враховуючи, що ця комісія була створена при Міністерстві юстиції України — виконавчий орган з повноваженнями контролювати діяльність приватних виконавців. З метою забезпечення функціональної незалежності Дисциплінарної комісії приватних виконавців може бути розглянута ідея функціонування цього органу при Асоціації приватних виконавців України як керівному органі професійного самоврядування приватних виконавців. Реалізація цієї пропозиції розрахована на довгострокову перспективу і потребує внесення змін до законодавства.

26 березня 2019 року Рада приватних виконавців України Рішенням №10 затвердила Положення про Дисциплінарного уповноваженого Асоціації приватних виконавців України (далі — Дисциплінарний уповноважений). 14 червня 2019 року на черговому засіданні Ради приватних виконавців України Олексій Соломко та Олена Овчаренко, обрані конкурсною комісією 30 травня цього року, та були затверджені Дисциплінарними представниками АПВУ.

Основне завдання Дисциплінарного уповноваженого — дати висновок про наявність чи відсутність дисциплінарних проступків в діях приватного виконавця. Такий висновок надається від імені Ради приватних виконавців України при нагляді за діяльністю приватних виконавців або за письмовим запитом приватного виконавця, щодо якої Дисциплінарна комісія приватних виконавців подала запит до Міністерства юстиції України.

Інші повноваження Дисциплінарного уповноваженого включають:

- вивчення матеріалів, які можуть свідчити про вчинення дисциплінарного правопорушення приватним виконавцем, і їх правовий аналіз;
- подання на засіданні Ради приватних виконавців України висновку щодо наявності або відсутності дисциплінарних проступків в діях приватного виконавця (якщо такий висновок підготовлено від імені РПВУ);

— внесення подання Ради приватних виконавців України про притягнення приватного виконавця до дисциплінарної відповідальності на засіданні Дисциплінарної комісії приватних виконавців (якщо таке подання зроблено на підставі висновку Дисциплінарного уповноваженого про присутність про дисциплінарний проступок);

— представлення позиції Асоціації приватних виконавців України на засіданні Дисциплінарної комісії при розгляді заяви Мін'юсту України про притягнення приватного виконавця до дисциплінарної відповідальності;

— узагальнення практики залучення приватних виконавців до дисциплінарної відповідальності; вивчення дисциплінарної відповідальності дослідження і міжнародний досвід залучення приватних виконавців до дисциплінарної відповідальності [34, с. 77].

Підставою для вивчення Дисциплінарним уповноваженим матеріалів, які можуть свідчити про вчинення дисциплінарного правопорушення приватним виконавцем, і результатів такого вивчення укладення Дисциплінарного уповноваженого є довіреність Колегії приватних виконавців.

Таким чином, Дисциплінарний уповноважений виконує в першу чергу аналітичну функцію, оскільки розгляд звернень приватних виконавців вимагає аналізу законодавства про виконавче провадження і формулювання відповідних правових позицій. Представницька роль Дисциплінарного уповноваженого найбільш яскраво проявляється при внесенні пропозиції Ради приватних виконавців України про притягнення приватного виконавця до дисциплінарної відповідальності або позиції Асоціації приватних виконавців України на засіданні Дисциплінарної комісії.

У цьому випадку висновок Дисциплінарного уповноваженого виконує важливу процесуальну функцію щодо встановлення факту (або відсутність такого) порушення закону в діях приватного виконавця. Згідно п. 2.8. Положення про Дисциплінарний уповноваженому Асоціації приватних виконавців України, рішення Ради приватних виконавців України про наявність або відсутність дисциплінарних проступків в діях приватного виконавця оформляється з

урахуванням висновку Дисциплінарного уповноваженого. Рішення Ради приватних виконавців України не погодитися з висновком Дисциплінарного уповноваженого має бути мотивованим.

Що стосується Дисциплінарної комісії, Положення про Дисциплінарну комісію приватних виконавців, затверджене наказом Мін'юсту від 27.11.2017 № 3791/5, не містить чіткого процесуального статусу всіх документів, що використовуються в дисциплінарному провадженні. Таким чином, відповідно до пункту 25 згаданого Положення необхідні документи вивчаються і аналізуються на засіданні Дисциплінарної комісії. Системний аналіз змісту Положення показує, що особи, присутні на засіданні Дисциплінарної комісії, зокрема приватний виконавець, має право подати на її розгляд документи, вичерпний перелік яких Положенням не визначено. Дисциплінарний регламент дозволяє Уповноваженому Асоціації приватних виконавців України брати участь в засіданнях Дисциплінарної комісії і викладати свою правову позицію, сформульовану в підготовленому ним висновку. Слід зазначити, що чинне законодавство не передбачає обов'язкової присутності Дисциплінарного уповноваженого на засіданнях комісії при розгляді справи приватного виконавця. У квітні 2019 року в Положення про Дисциплінарну комісію приватних виконавців змінами, внесеними згідно з новою редакцією пункту 12 цього документа, представників органів державної влади, місцевого самоврядування, Асоціації приватних виконавців України та органів, створених Асоціацією можуть бути запрошені і почуті приватні виконавці, виконавці України, а також інші особи, в тому числі міжнародні експерти, за їхньою згодою. При розгляді справи осіб, зазначених в абзаці четвертому цього пункту, дисциплінарна комісія на вимогу цих осіб долучає до матеріалів дисциплінарної справи подані ними матеріали (документи). Фактично, вищевказані правові вимоги створили передумови для участі Дисциплінарного уповноваженого Асоціації приватних виконавців України в засіданнях Дисциплінарної комісії. Незважаючи на певну прогалину у правовому регулюванні, ми вважаємо за доцільне участь Дисциплінарного уповноваженого у всіх засіданнях

Дисциплінарної комісії, в ході яких вирішуються питання дисциплінарної відповідальності приватних виконавців.

Формулювання підстав для притягнення до дисциплінарної відповідальності приватних виконавців така, що допускає досить широкий спектр їх тлумачення, покладених на Дисциплінарну комісію приватних виконавців.

Прийнято вважати, що підстави для притягнення до дисциплінарної відповідальності повинні бути чіткими і відповідати принципу юридичної визначеності. У рішенні № 3—р (I) / 2019 від 5 червня 2019 року Конституційний Суд України розтлумачив цей важливий принцип, підкресливши, що:

— юридична визначеність дає можливість учасникам суспільних відносин завбачати наслідки своїх дій і бути впевненими у своїх легітимних очікуваннях (*legitimate expectations*), зокрема у тому, що набуті ними права будуть реалізовані;

— юридична визначеність визначає реалізацію законних очікувань, тобто досягнення бажаного результату правомірних дій з огляду на заздалегідь передбачені ймовірні наслідки;

— реалізація законних очікувань неможлива, зокрема, в разі, коли людина не може досягти прогнозованого результату через зміну юридичного регулювання в строки, що не є розумними і обґрунтованими. [12]

Європейський суд з прав людини неодноразово підкреслював, що формулювання законів не завжди є чітким. Тому їх тлумачення і застосування залежить від практики. І роль судового розгляду полягає саме в тому, щоб позбутися від таких інтерпретаційних сумнівів з урахуванням змін в повсякденній практиці (рішення Європейського суду з прав людини у справах «Кантоні проти Франції» від 11 листопада 1996 року («*Cantoni v. France*», заява № 17862/91, § 31-32), «Веренцов проти України» від 11 квітня 2013 року («*Vyerentsov v. Ukraine*», заява № 20372/11, § 65)). [13]

З огляду на ці правові позиції, відповідальність за чітке, зрозуміле і передбачуване тлумачення підстав дисциплінарної відповідальності приватного виконавця покладається на Дисциплінарне комісію приватних виконавців.

Існуюча судова практика полягає в тому, що при оскарженні рішень про дисциплінарну відповідальність представників адвокатської професії суди оцінюють законність дисциплінарних стягнень органами, застосовують дисциплінарні стягнення, а зосереджуються на розгляді дисциплінарного провадження.

У рішенні Верховного Суду від 28 лютого 2019 у справі №522 / 3665/17 зазначено наступне:

«Право відповідної кваліфікаційно-дисциплінарної адвокатської комісії оцінювати обставини і факти, щоб вирішити питання про його юридичну природу, є повноваженням на розсуд, що означає здатність уряду самостійно (на свій розсуд) вибрати одне з декількох юридично допустимих управлінських прав варіанти.

У свою чергу, суд, перевіряючи рішення, дії або бездіяльність суб'єкта державного управління на відповідність критеріям, встановленим частиною 3 статті 2 Кримінально-процесуального кодексу України, не перешкоджає вільному розсуду влади поза верифікацією цих критеріїв.

Принцип поділу влади заперечує надання адміністративних та дискреційних повноважень адміністративним судом. Єдиним критерієм здійснення правосуддя є закон. Тому завдання адміністративного судочинства завжди полягає в контролі законності. Перевірка доцільності виходить за межі компетенції адміністративного суду і виходить за рамки адміністративного судочинства.

Таким чином, суд оцінює рішення Вищої кваліфікаційно-дисциплінарної комісії з питань адвокатури про перегляд рішення кваліфікаційно-дисциплінарної комісії з адвокатури і приймає нове рішення про застосування дисциплінарних заходів до адвоката тільки в контексті дотримання відповідної

процедури, під час процедури перевірки інформації про дисциплінарні проступки адвоката на їх достатність.

Застосовуючи метод аналогії, можна зробити висновок, що оцінка рішень Дисциплінарної комісії при їх розгляду в суді є процесуальною. Суд може скасувати рішення цієї комісії через процесуальні порушення або дисциплінарні стягнення стосовно приватного виконавця з порушенням принципу пропорційності, але суд не може замінити одне дисциплінарне стягнення іншим або вказати комісії, в яку санкції слід застосовувати дисциплінарний виконавець. Закон не передбачає повторного розгляду дисциплінарної справи після скасування рішення Дисциплінарної комісії приватних виконавців в суді.

Якщо оцінка рішень Дисциплінарної комісії з точки зору дотримання процесуального принципу знаходиться в рамках нормативної процедури дисциплінарного провадження, застосування принципу пропорційності набагато важче. Згідно із зазначеним принципом державні органи уповноважені застосовувати санкції, повинні дотримуватися дві вимоги при їх виборі. По—перше, для досягнення мети покарання повинна бути обрана така міра, яка не обмежує права або веде до найменшого їх обмеження. При роботі під примусом державні органи повинні вибирати ті санкції, які в рівній мірі, але найбільш ефективні (в порівнянні з іншими) для досягнення мети.

Цей принцип також чітко відображений у внутрішньому законодавстві і прецедентному праві. Так, в Постанові від 17 вересня 2019 року по справі №320 / 1771/19 Шостий апеляційний адміністративний суд, задовольнивши скаргу приватного виконавця Катерини Шмідт про накладення дисциплінарного стягнення, а саме зупинення її діяльності строком на шість місяців, зазначив, що при визначенні виду дисциплінарного стягнення, враховуються обставини вчинення правопорушення виконавцем, тяжкість вчиненого ним дисциплінарного проступку, наявність наслідків, розмір збитку, а також факти залучення приватного виконавця до дисциплінарної відповідальності за останній рік. Також, судами першої та апеляційної інстанції зроблено висновок, що виключно суди наділені повноваженнями встановлювати законність та

правомірність рішень, дій чи бездіяльності виконавця під час виконання рішення судів чи інших органів. Всупереч зазначеним нормам Дисциплінарна комісія приватних виконавців, приймаючи рішення від 15.03.2019, дала оцінку процесуальним діям приватного виконавця, зокрема, щодо процесуальних дій в ході виконавчого рішення о передачі на реалізацію майна [15]. В теорії права також є аксіомою наявність прямого причинно-наслідкового зв'язку між дією приватного виконавця (дією або бездіяльністю) і негативними наслідками такої дії. Дисциплінарна рада, Дисциплінарний уповноважений та суд повинні розглядати всі ці фактори разом, оскільки саме ця комбінація формує склад дисциплінарного проступку, який є передумовою для дисциплінарних заходів. Висновки судів першої та апеляційної інстанції могли б стати вагомим аргументом для перегляду підстав притягнення до дисциплінарної відповідальності усіх приватних виконавців та стати початком вирішення питання оптимізації дисциплінарної практики та надлишкової принциповості регулятора. Однак, Верховний Суд лише поставив три крапки у вирішенні цих проблем, направивши справу Катерини Шмідт на новий розгляд до суду першої інстанції.

Хоча в даний час існує Комітет з етики Асоціації приватних виконавців, який постійно отримує скарги на порушення Кодексу професійної етики приватними виконавцями, випадків порушення Кодексу приватними виконавцями виявлено не було.

Проводячи деякі аналогії з іншими юридичними професіями, слід зазначити, що в останні роки намітилася тенденція до розширення інституту дисциплінарної відповідальності юриста в частині виконання ним своїх службових чи інших громадських обов'язків за дії, що виходять за рамки професійних кордонів. Таким чином, в практиці Верховного Суду можна зустріти прецеденти притягнення суддів, прокурорів і навіть адвокатів до дисциплінарної відповідальності за дії, не пов'язані з виконанням ними службових та договірних обов'язків. Наприклад, при розгляді рішення Вищої ради юстиції від 6 квітня 2016 року про видачу рекомендації про звільнення

судді, який в лютому 2015 був затриманий Державтоінспекцією за водіння в нетверезому вигляді і активно пручався їх апеляції. Верховний Суд сформулював наступні правові висновки: «Високі стандарти поведінки, на думку суду, полягають в тому, що суддя повинен демонструвати бездоганну поведінку як на роботі, так і в повсякденному житті. і довіру до судової системи. Однак, як правильно встановила Вища рада юстиції, суддя діяв всупереч нормам суддівської етики та підриває авторитет і довіру до правосуддя, а саме — керування автомобілем у нетверезому вигляді, а також нездатність водія зупинитися. (Рішення КАС Верховного Суду від 22 березня 2018 у справі № П / 9901/334/18 800/398/16). В іншому випадку Верховний Суд погодився з правомірністю позбавлення адвоката довідки про право на зайняття адвокатською діяльністю (рішення ВКДКА №VI—006/2014 від 11.12.2014) за аморальну поведінку в сім'ї. Дії адвоката тривалий час, з 2006 по 2014 рік, своєю поведінкою, що перешкоджає використанню майна іншій особі — домовласникові, кваліфікуються як дисциплінарне правопорушення, що є порушенням присяги адвоката і Правила етики. Адвокат без згоди співвласника переобладнав квартиру, розпорядився майном в квартирі на свій розсуд, не пустив співвласника в квартиру, пославшись на його правовий статус та проживання в спірній квартирі зі своїм сім'я. Проаналізувавши відповідні джерела права та акти їх застосування, Верховний Суд прийшов до висновку, що особа, приймаючи присягу адвоката, зобов'язується неухильно дотримуватися Правил адвокатури, які, в свою чергу, регулюють підвищену, у порівнянні із середньою громадянин. поведінка не тільки при виконанні прямих професійних обов'язків, а й в особистому житті. Таким чином, порушення Правил адвокатської етики і, відповідно, присяги адвоката є законною підставою для притягнення адвоката до дисциплінарної відповідальності (рішення Касаційного адміністративного суду Верховного суду від 04.09.2019 року по справі №826 / 1520/15) [16].

Незважаючи на те, що професія приватного виконавця істотно відрізняється від діяльності суддів у здійсненні правосуддя або адвоката, що

надає професійну правничу допомогу, заслуга окремих суворо дотримуватися Кодексу етики приватних виконавців, затверджених на Першому З'їзді приватних виконавців України від 14 листопада 2017 р. Цей документ показує наступні важливі принципи виконавців, які пов'язані правилами професійної етики і прагнуть впровадити більш високі стандарти в професії (стаття 1), незалежність (стаття 3), конфлікт інтересів (стаття 4), принцип належної кваліфікації (стаття 5), принцип розумності та ефективності заходів щодо здійснення (стаття 7), обов'язок конфіденційності (стаття 8). Зокрема, підкреслимо, що приватний виконавець здійснює професійну діяльність в інтересах правосуддя, в зв'язку з високим рівнем довіри населення (стаття 1); приватні виконавці повинні уникати дій, заяв і поведінки, які могли б завдати шкоди його репутації і довіри до професії (стаття 2).

Крім того, відповідно до статті 358 Кримінального кодексу України, приватний виконавець несе кримінальну відповідальність за підробку посвідчення та інших офіційних документів, штампів, печаток і форм, продаж або використання підроблених документів, печаток і штампів.

Що стосується цивільно—правової (майнової) відповідальності. Однак, відповідно до статті 24 Закону України «Про органи та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів» при укладанні договору, щоб забезпечити свою цивільно-правову відповідальність перед третіми особами, приватний виконавець зобов'язаний до початку здійснення діяльності застрахувати свою цивільно-правову відповідальність. Це страхування забезпечує адекватні виплати третім особам за нанесену шкоду через неумисні дії або помилку приватного виконавця. Мінімальна страхова сума за договором страхування становить 10% загальної суми стягнення за виконавчими документами, що знаходяться на виконанні приватного виконавця протягом року, але не менше 1 тисячі мінімальних розмірів заробітної плати станом на початок відповідного календарного року [7].

Таким чином, протягом перших трьох років приватного виконання мінімальна страхова сума не може бути меншою, ніж загальна сума стягнення

виконавчих документів, що знаходяться на виконанні у приватного виконавця протягом року, але не менше 1 тисячі мінімальних розмірів заробітної плати станом на початок відповідного календарного року.

Відповідно до Закону України «Про запобігання корупції» [9] приватні виконавці прирівнюються до осіб, уповноважених виконувати державні функції, тому на них поширюються обмеження, передбачені цим Законом. Приватний виконавець несе адміністративну відповідальність за порушення обмежень на діяльність, несумісну з діяльністю приватного виконавця, останній несе дисциплінарну відповідальність відповідно до Закону України «Про органи та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів» [7].

РОЗДІЛ 2. ПОРЯДОК ВИКОНАННЯ СУДОВИХ РІШЕНЬ У ЦИВІЛЬНИХ СПРАВАХ ПРИВАТНИМ ВИКОНАВЦЕМ

2.1 Строки та умови здійснення виконання судових рішень

Для примусового виконання судового рішення або ухвали суду необхідно отримати виконавчий лист в суді і звернутися до відповідної державної виконавчої служби або до приватного виконавця протягом трьох років з дня, наступного за днем набрання рішенням чинності. Це повинно бути зроблено особисто або рекомендованим листом з повідомленням. Після такого запиту має бути відкрите виконавче провадження і судові рішення повинні бути виконані.

Якщо рішення стосується стягнення грошових коштів, рекомендується в заяві про виконавче провадження вимагати накладення арешту і заборони відчуження всього майна боржника, що відповідає розміру боргу — це може перешкодити боржнику продати своє майно. Також, при наявності інформації про майно боржника, необхідно вказати про нього заяві.

На кожне, яке набрало законної сили, рішення за заявою осіб, на користь яких воно ухвалено, суд видає один виконавчий лист. Якщо прийнято рішення про передачу майна, розташованого в декількох місцях, або якщо рішення ухвалено на користь кількох позивачів або проти кількох відповідачів, у виконавчому документі повинні бути зазначені один боржник та один стягувач.

Виконавчі дії здійснюються виконавцем за місцем проживання, перебування або роботи боржника або за місцем знаходження його майна. Якщо боржником є юридична особа, примусове виконання здійснюється за місцем знаходження його постійного органу або майна. Право вибору місця виконання між кількома виконавцями, які можуть здійснювати виконавчі дії по забезпеченню виконання рішення на території, на якій покладено їх функції, належить позивачеві.

Виконавець протягом 3 днів з дня отримання виконавчого документа приймає рішення про відкриття виконавчого провадження.

Копія постанови про відкриття виконавчого провадження надсилається стягувачу, боржнику та органу (посадовій особі), який видав виконавчий документ, не пізніше наступного робочого дня. Якщо у стягувача є можливість, постанову про відкриття виконавчого провадження краще направити боржникові рекомендованим листом з повідомленням. Якщо боржник не буде повідомлений, це створить потенційну можливість оскаржити дії виконавця і відкласти виконання рішення.

Виконавець зобов'язаний здійснити виконавчі дії по виконанню рішення протягом 6 місяців з дня прийняття рішення про відкриття виконавчого провадження, а по виконанню рішення нематеріального характеру — протягом двох місяців. Термін виконавчого провадження не поширюється на час відстрочки виконавчого провадження або зупинення виконавчого провадження та термін продажу арештованого майна боржника [16, с. 82].

Рекомендується щомісячно направляти виконавцю письмові запити про хід виконання рішення та проведення виконавчих дій.

В першу чергу стягнення поширюється на гроші, що належать боржникові (готівка або гроші в банківських і фінансових установах), потім — на рухоме майно (меблі, техніка, транспортні засоби), потім — на нежитлову нерухомість і тільки останнє — для житла.

З метою своєчасного і повного виконання рішень майнового характеру рекомендується вимагати від виконавця проведення наступних дій, зокрема, направлення запитів:

1. до податкової інспекції — для визначення розміру доходів боржника і місця його роботи, чи є боржник суб'єктом господарювання, відомості по його поточних рахунках;
2. в реєстраційну палату або реєстратора державної адміністрації — визначення того, чи є боржник суб'єктом господарювання, яка його діяльність і місце реєстрації;

3. перевірки державного технічного нагляду та державної реєстраційної служби — для виявлення транспортних засобів, сільськогосподарської техніки і нерухомого майна, зареєстрованих на боржника;
4. органи місцевого самоврядування — про надання земельних ділянок, видачі дозволів на ведення господарської діяльності;
5. органи реєстрації актів цивільного стану громадян — визначення подружніх відносин з метою подальшого виявлення і застосування адреси стягнення на спільне майно подружжя;
6. в регіональне адресне бюро при РВВС — за адресом реєстрації боржника;
7. в органи Пенсійного фонду і Центру зайнятості населення — про реєстрацію боржника.

2.2 Фінансування виконання судового рішення приватним виконавцем та розподіл стягнутих з боржника сум

Дослідження фінансування виконання судового рішення та розподілу стягнутих з боржника сум є актуальним в даний час, та потребує додаткового вивчення.

Зважаючи на обмеження щодо справ, займатись виконанням яких може приватний виконавець, виникає питання передання справи від приватного виконавця до відділу ДВС, і навпаки. Законодавством врегульовано питання передачі саме виконавчого документа, а не виконавчого провадження.

У випадках, коли стягувач вирішує передати виконавчий документ від державного виконавця приватному, закон не виключає можливості одночасного стягнення з боржника за одним виконавчим документом як виконавчого збору, так і основної винагороди.

5 жовтня 2016 року набули чинності Закон України «Про виконавче провадження» (із змінами та доповненнями) [8] та Закон України «Про органи та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших

органів» [7], які змінили порядок фінансування витрат на виконавче провадження. Природно постало питання тлумачення та застосування законодавчих нововведень. Так, стаття 42 Закону України «Про виконавче провадження» (далі — Закон) [8] визначає загальний перелік засобів виконавчого провадження, що включає виконавчий збір, який стягується з боржника у разі успішного виконання судового рішення (крім випадків, передбачених статтею 27 Закону [8]) та основну винагороду приватного виконавця, а також витрати на виконавче провадження.

Основна зміна щодо процедури стягнення виконавчого збору (або основної винагороди у разі виконання рішення приватним виконавцем), безсумнівно, полягає у скасуванні добровільного виконання рішення після відкриття виконавчого провадження. Якщо за попередньою редакцією Закону «Про виконавче провадження» був встановлений термін у 7 днів для виконання рішення, то наразі боржник може уникнути сплати виконавчого збору за Законом [8] лише в тому випадку, якщо рішення буде виконано до відкриття виконавчого провадження. Перенесення або відстрочка виконання рішення судом більше не є підставою для несплати або відстрочки сплати виконавчого збору. Отже, рішення про відкладення виконання рішення, прийняте судом до моменту відкриття виконавчого провадження (одночасно з винесенням рішення), служить підставою для повернення виконавчого документа стягувачу (пункт 8 частини 1 статті 37 Закону). А відстрочка виконання рішення після відкриття виконавчого провадження є підставою для зупинення виконавчих дій (п. 6 ч. 1 ст. 34 Закону).

Що стосується розстрочки для виконання рішення після відкриття виконавчого провадження, Закон [8] передбачає обов'язок сторін інформувати виконавця про такий факт, однак, ніяких наслідків цього для перебігу виконавчого провадження не передбачено законом.

Порядок виплати винагороди приватному виконавцю викладений у ст. 31 Закону №1403 [7]. Зокрема, у ч. 1 ст. 31 Закону №1403 [8] сказано, що за виконання виконавчих дій приватному виконавцю виплачується винагорода.

Оплата праці приватного виконавця складається з основної та додаткової частин (частина 2 статті 31 Закону №1403).

Основна винагорода приватного виконавця, залежно від виконавчих дій, підлягає виконанню у виконавчому провадженні, встановленій формі:

- 1) фіксована сума — у разі виконання рішення немайнового характеру;
- 2) відсотки суми, яка підлягає стягненню, або вартості майна, що підлягає передачі згідно з наказом суду.

Розмір основної винагороди приватного виконавця розраховується згідно Постанови КМУ № 643 від 8 вересня 2016 р. «Про затвердження Порядку виплати винагород державним виконавцям та їх розмірів і розміру основної винагороди приватного виконавця» [10]. Таким чином, згідно з пунктом 19 зазначеної постанови, приватний виконавець забезпечує повне або часткове виконання виконавчого документа майнового характеру в порядку передбачене Законом №1404 [8], отримує основну винагороду в розмірі 10% від суми зібраної ним або вартості майна, що підлягає передачі за виконавчим листом.

Відповідно до норм ч. 4 ст. 31 Закону №1403 [7] основна винагорода приватного виконавця, яка встановлюється у відсотках, стягується з боржника разом із сумою, яка підлягає стягненню за рішенням суду (крім виконавчих документів про стягнення аліментів).

Відповідно до ч. 7 ст. 31 Закону №1403 [7] приватний виконавець видає одночасно з постановою про відкриття виконавчого провадження постанову про стягнення основної винагороди, в якій він розраховує та вказує порядок збору основної винагороди приватного виконавця (крім виконавчих документів про стягнення аліментів).

Згідно з виконавчими документами про стягнення аліментів за наявності заборгованості зі сплати аліментів, сукупний розмір якої перевищує суму відповідних платежів за 12 місяців, приватний виконавець розраховує основну винагороду з боргу по виплаті аліментів. Надалі приватний виконавець зобов'язаний щомісяця обчислювати основну винагороду в розмірі, визначеному ч. 3 ст. 31 Закону №1403 [7], залежно від суми простроченої щомісячної

аліментної виплати. Постанова про стягнення основної винагороди за виконавчими документами про стягнення аліментів приймається приватним виконавцем після сплати заборгованості по аліментах повністю або у разі повернення виконавчого документа стягувачу або до закінчення виконавчого провадження на основі розрахунку його нарахування.

Витрати на виконавче провадження приватних виконавців в більшості випадків здійснюються за рахунок авансового внеску позивача та стягуються з боржника коштами на витрати виконавчого провадження. Витрати на виконавче провадження також можуть бути покриті власними коштами приватного виконавця.

Одним із нововведень, запроваджених Законом [8], була можливість обов'язкового авансового внеску на витрати виконавчого провадження, що раніше здійснювалось стягувачем на добровільних засадах.

Згідно ч. 2 ст. 26 Закону [8], разом із заявою про примусове виконання рішення стягувач подає виконавцю квитанцію про сплату авансового внеску. Згідно з рішенням майнового характеру, його розмір становить 2% від суми, що підлягає стягненню (але не більше десяти мінімальних зарплат), відповідно до рішень немайнового характеру — одна або дві мінімальні зарплати (якщо боржник є фізична особа або якщо боржник є юридичною особою відповідно).

Однак, таке положення визнано таким, що не відповідає Конституції України (є неконституційним), згідно з Рішенням Другого Сенату Конституційного Суду від 15 травня 2019 року по конституційній скарзі Хліпальської Віри Василівни на відповідність Конституції України (конституційність) положень ч. 2 ст. 26 Закону України «Про виконавче провадження» (для забезпечення державного виконання судових рішень). Розглянувши скаргу, КСУ встановив, що положення ч. 2 ст. 26 Закону України «Про виконавче провадження» від 2 червня 2016 р 401404—VIII із змінами і доповненнями не відповідає Конституції [11].

Таким чином, авансовий внесок на відшкодування витрат виконавчого провадження не може бути обов'язковим, а виконавець не має права вимагати аванс.

При здійсненні виконавчого провадження наявні випадки, коли стягувачеві необхідно обов'язково сплатити витрати виконавчого провадження, наприклад, у разі залучення суб'єктів господарювання на платній основі, виготовлення технічної документації на майно, здійснення витрат на валютні операції тощо. Такі витрати покриваються за рахунок додаткового авансування та здійснюється за зверненням виконавця в установленому законодавством порядку. Наслідком ненадання додаткової авансової виплати для позивача буде повернення виконавчого листа після відповідного попередження.

Слід зазначити, що у випадку з приватними виконавцями додаткові авансові платежі здійснюються лише за вимогою приватного виконавця. При цьому додаткові авансові платежі та додаткові витрати на примусові дії можуть бути заздалегідь узгоджені стягувачем у договорі, укладеному з приватним виконавцем, передбаченому частинами 8, 10 статті 31 Закону України «Про органи та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів» [7].

Таким чином, якщо витрати виконавчого провадження було здійснено за рахунок авансового внеску стягувача, ці кошти перераховуються стягувачу як повернення авансового внеску за рахунок стягнутих з боржника витрат виконавчого провадження.

У ситуації не виникає труднощів, якщо виконавче провадження закінчується у зв'язку з фактичним виконанням. У цьому випадку понесені виконавцем витрати в рамках виконавчого провадження буде стягнуто з боржника та, відповідно, відшкодовано виконавцеві.

Проблемою в діяльності приватних виконавців, пов'язаною із фінансовим забезпеченням виконання рішення, є те, що положення Закону жодним чином не регулюють питання повернення витрат виконавчого провадження, не

забезпечених авансовим платежем у випадку припинення виконавчого провадження без стягнення.

Це означає, що у разі закінчення виконавчого провадження на підставі визнання судом відмови стягувача у виконанні судового рішення, припинення юридичної особи — боржника, смерті фізичної особи боржника, скасування рішення, на підставі якого видано виконавчий документ, або визнання судом виконавчого документа таким, що не підлягає виконанню, витрати виконавчого провадження, понесені приватним виконавцем, не будуть відшкодовані.

В такому випадку витрати виконавчого провадження буде покрито приватним виконавцем з власних коштів, тоді як державні виконавці покривають витрати коштами з державного бюджету України.

Окрім того угода між приватним виконавцем та кредитором може передбачати додаткову винагороду приватного виконавця. Відповідно, приватний виконавець може забезпечити такі витрати, покриваючи їх, наприклад, за рахунок додаткової винагороди.

Варто відзначити, що додаткова винагорода приватного виконавця також слугує ефективною мотивацією для якнайшвидшого виконання рішення, що в свою чергу дає змогу вдосконалити та зменшити навантаження на органи державної виконавчої служби.

Відповідно, закон у цій частині вимагає деталей. Необхідно забезпечити обов'язковість авансування витрат виконавчого провадження. Так, як, наприклад, обов'язковим є стягнення судового збору при зверненні до суду.

Звертаючись до судової практики щодо цього питання розглянемо постанову Великої палати Верховного суду від 05 грудня 2018 року у справі № 904/7326/17. У даній постанові розглянуто скаргу про те, що приватний виконавець при здійсненні виконавчих дій порушив приписи законодавства щодо передання виконавчих документів до ВДВС, який раніше відкрив виконавче провадження стосовно цього товариства, та винесення виконавчих документів на суму, що перевищує дозволену законом.

Ми вважаємо, що для того, щоб запобігти певним проблемам, при виникненні додаткових витрат виконавчого провадження виконавець, відповідно до законодавства, має право виставити вимогу, в якій зазначає розмір таких додаткових витрат, щодо яких виникла необхідність.

В якості рекомендацій зазначимо, що не зважаючи на те, що законодавство було вдосконалене, проте залишається неврегульованим питання щодо виконавчого провадження, яке вже відкрито за відсутності добровільного авансового платежу, в такому випадку приватний виконавець змушений сплатити мінімальні витрати виконавчого провадження, а саме оплатити користування автоматизованою системою виконавчого провадження та інші витрати, пов'язані з винесенням постанови про відкриття виконавчого провадження та постанови про стягнення виконавчого збору (крім випадків, коли виконавчий збір не стягується), самостійно. На нашу думку для попередження такої ситуації та захисту прав приватного виконавця, законодавцем повинно бути відновлено поняття обов'язкового авансового платежу [57].

2.3 Повноваження приватного виконавця при виконанні судових рішень майнового та немайнового характеру

За Законом України «Про виконавче провадження» звернення стягнення на майно боржника полягає в його арешті, вилученні (списанні коштів з рахунків), та примусовій реалізації (стаття 48). Разом з цим, закон визначає, що в першу чергу стягнення звертається на кошти боржника (частина 2 статті 48), а у разі їх недостатності – на інше майно, окрім того, на яке згідно з законом не може бути звернено стягнення. Тільки за умови недостатності у боржника коштів або будь-якого рухомого майна, стягнення може накладатись на його нерухоме майно. Закон надає право боржнику запропонувати виконавцю майно, на яке може бути звернено стягнення першочергово [8].

Стягнення за виконавчими документами не може застосовуватися до такого майна, яке належить боржнику — фізичній особі на праві власності або є

його часткою у спільній власності, необхідної боржником, членами його сім'ї і утриманцями (крім майна і речей, що відносяться до предметів мистецтва, предметів колекціонування та антикваріату, дорогоцінних металів і коштовних, напівкоштовних каменів, коштовних каменів органогенного утворення у сировині, в необробленому та переробленому вигляді (виробах):

1. предмети повсякденного домашнього особистого користування для задоволення повсякденних фізіологічних і гігієнічних потреб (посуд, постільна білизна, засоби гігієни), предмети індивідуального користування (одяг, взуття, все дитячі предмети);
2. ліки, окуляри та інші медичні пристрої, необхідні боржникові, членам його сім'ї та утриманцям за медичними показаннями;
3. меблі — одне ліжко і стілець на людину, один стіл, одна шафа на сім'ю;
4. один холодильник на сім'ю;
5. один телевізор, персональний комп'ютер для сім'ї, по одному мобільному телефону на кожну людину;
6. поставка питної води, продуктів харчування, необхідних для особистого споживання боржника, членів його сім'ї та утриманців протягом трьох місяців, або грошей, необхідних для придбання запасів питної води та продуктів харчування для боржника, членів його сім'ї та утриманців, — в розмір триразовою мінімальної заробітної плати, діючої на день одужання, на людину;
7. майно, необхідне боржникові для здійснення релігійних культів і ритуалів, члени його сім'ї та утриманців, професійна діяльність боржника, членів його сім'ї та утриманців, якщо це єдине джерело доходу таких осіб, інструменти особистого рукоділля та рукоділля, книги;
8. паливо, необхідне боржникові, членам його сім'ї та утриманцям для приготування їжі та обігріву (під час опалювального сезону);
9. використовувані в некомерційних цілях, для розведення худоби, молочного та робочої худоби (одна одиниця), кроликів (дві пари), птиці (п'ять штук), корм необхідний для утримання перед випасом;

10. насіння, необхідні для наступного посіву і неприбрані культури — у осіб, які займаються індивідуальним сільським господарством (крім земельних ділянок, на які накладено штрафні санкції);
11. сільськогосподарська техніка — для осіб, які займаються індивідуальним сільським господарством;
12. технічні та інші засоби реабілітації, що передбачають компенсацію або усунення постійних обмежень в житті інвалідів та інших категорій осіб, автомобіль, який відповідно до закону за станом здоров'я надається інваліду безкоштовно або на пільгові умови;
13. призи, державні нагороди, почесні та пам'ятні знаки, якими нагороджений боржник.

Рішення немайнового характеру — це рішення, яким боржник зобов'язаний особисто вчинити певні дії або утриматися від них. Виконання немайнових рішень регулюється розділом VIII Закону України «Про виконавче провадження» [8].

Згідно ст. 63 Закону України «Про виконавче провадження» [8], за рішеннями, згідно з якими боржник зобов'язаний особисто вчинити певні дії або утриматися від їх вчинення, виконавець на наступний робочий день після закінчення 10 днів після відкриття виконавчого провадження (крім рішень, що підлягають негайному виконанню, рішення про призначення зустрічі з дитиною) перевіряє виконання рішення боржником. Якщо рішення підлягає негайному виконанню, виконавець перевіряє виконання рішення не пізніше 3-го робочого дня після відкриття виконавчого провадження.

У разі невиконання рішення боржником без поважних причин, виконавець приймає рішення про накладення штрафу на боржника, в якому також вказується вимога виконання рішення протягом 10 робочих днів (для негайного виконання рішення — протягом 3 робочих днів) і попередження про кримінальну відповідальність.

Розмір штрафу для боржника-фізичної особи — 100 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян, для посадових осіб — 200 неоподатковуваних

мінімумів доходів громадян, для боржника-юридичної особи – 300 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Виконавець на наступний робочий день після закінчення терміну, зазначеного в постанові про накладення штрафу, повторно перевіряє виконання рішення боржником.

Згідно статті 63 Закону України «Про виконавче провадження», у разі повторного невиконання рішення боржником без поважних причин, якщо таке рішення може бути виконано без участі боржника, виконавець надсилає до органу досудового розслідування повідомлення про кримінальне правопорушення боржника і вживає заходів примусового виконання рішення [8].

Виконавець має право звернути стягнення на майно боржника, що знаходиться у власності інших осіб, а також на майно та грошові кошти, що належать боржникові, від інших осіб (частина 1 статті 53 Закону «Про виконавче провадження»).

Ці особи зобов'язані надати на вимогу виконавця у встановлений ним термін інформацію про майно, яке перебуває у їх володінні майно боржника і про майно або грошові кошти, які вони повинні передати боржникові (абзац 2 частини 1 статті 53 Закону «Про виконавче провадження» [8]).

Після отримання інформації про наявність майна боржника виконавець повинен описати таке майно, накласти арешт і продати в порядку, встановленому Законом України «Про виконавче провадження». Якщо особа, що володіє майном боржника, перешкоджає вилученню такого майна виконавцем, воно підлягає примусовій конфіскації виконавцем (частина 2 статті 53 Закону «Про виконавче провадження» [8]).

Грошові кошти та майно, що належать боржникові у інших осіб, вилучаються виконавцем у таких осіб у присутності понятих (частина 3 статті 53 Закону «Про виконавче провадження» [8]).

У разі переведення грошових коштів від інших осіб, які перебувають на рахунках в банках і інших фінансових установах, звертається до боржника на підставі рішення суду в порядку, встановленому Законом України «Про

виконавче провадження» (частина 4 статті 53 Закону «Про виконавче провадження» [8]).

Особа, яка володіє майном боржника, несе відповідальність за ухилення від виконання розпорядження виконавця відповідно до закону (частина 5 статті 53 Закону «Про виконавче провадження» [8]).

У разі невиконання боржником рішення, яке не може бути виконано без участі боржника, виконавець надсилає до органу досудового розслідування повідомлення про кримінальне правопорушення боржника і приймає рішення про припинення виконання. розгляд.

Виконавець при виконанні рішення про заборону на вчинення певних дій або утримання від вчинення певних дій повинен повідомити боржника про резолютивну частину такого рішення, яким є відповідний акт. Після складання акту виконавець приймає рішення про припинення виконавчого провадження.

Рішення про відновлення незаконно звільненого або переведеного працівника підлягає негайному виконанню в порядку, передбаченому ст. 63 Закону.

Рішення вважається виконаним боржником з моменту видачі відповідно до трудового законодавства наказу або розпорядження про відновлення стягувача заборгованості на роботі і внесення запису в трудову книжку стягувача, після чого виконавець приймає рішення про припинення виконавчого провадження.

2.4 Напрямки удосконалення законодавства у сфері виконання судових рішень у цивільних справах приватним виконавцем

Як відомо, судові рішення, які вступили в силу, є обов'язковими і підлягають виконанню на всій території України, а у випадках, встановлених міжнародними договорами, навіть за її межами. Однак, якщо боржник відмовляється виконати рішення суду або тип справи допускає негайне виконання (зокрема, справи про стягнення аліментів, присудження виплати заробітної плати, відшкодування шкоди, завданої каліцтвом, іншим ушкодженням здоров'я

або смертю фізичної особи, стягнення грошових сум), закон передбачає можливість застосування процедури примусового виконання. Розглянемо це питання в рамках цивільного судочинства..

Виконання рішень суду регулюється положеннями Цивільного процесуального кодексу України, Закону «Про виконавче провадження» [8] та інших законів.

Для початку виконання такого рішення необхідно отримати в суді виконавчий лист (ст. 431 ЦПК [3], ст. 3 Закону [8]) і подати заяву разом з цим виконавчим документом виконавцю.

Виконавець може відмовити у відкритті виконавчого провадження тільки на підставах, передбачених законом (ч. 4 ст. 4 Закону):

- якщо рішення суду не вступило в законну силу (це не відноситься до негайного виконання рішення);
- якщо пропущено строк подачі заяви з виконавчим документом (3 роки) (частина 4 статті 12 Закону [8]);
- якщо виконавчий документ або заяву не відповідають вимогам закону;
- якщо стягувач звернувся до виконавчої служби поза місцем виконання рішення та ін.

Однак навіть якщо для виконавчого провадження буде поданий відповідний пакет документів і відкрито виконавче провадження, це не означає, що стягувач отримає свої законні гроші або майно.

Підстави припинення виконавчого провадження, а також підстави відмови у відкритті виконавчого провадження чітко визначені законом. Виконавче провадження підлягає закінченню після фактичного виконання рішення суду в повному обсязі, але Законом передбачено інші підстави — всього 16 (ст. 39 Закону). Практика показує, що суд іноді припиняє виконавче провадження без поважної причини, тобто на підставі формалізму закону. Такі рішення та дії виконавців можуть бути оскаржені в установленому законом порядку.

Після розгляду судом скарги на рішення і дії виконавця про закінчення провадження у справі виконавець може поновити виконавче провадження по

справі (стаття 41 Закону). Суд надсилає копію рішення про відновлення виконавчого провадження до відповідного відділу виконавчої служби, але додатковий контроль з боку стягувача не буде зайвим: виконавча служба може не отримати рішення суду. Крім того, навіть якщо виконавець поновлює провадження у справі на підставі рішення суду, процедура порушення (продовження) виконання рішення має свої підводні камені.

При закінченні виконавчого провадження оригінал виконавчого документа повертається до органу, який його видав (наприклад, в суд) (ч. 3 ст. 39 Закону). Таким чином, в разі відновлення провадження у справі виконавець повинен направити відповідне рішення про відновлення провадження в суд, а останній в місячний строк з дня отримання рішення повинен відправити оригінал виконавчого листа назад виконавцю (частина 2 статті 41 Закону). Позивачу рекомендується взяти під контроль це «листування», оскільки, якщо суд або інший відповідний орган не отримає рішення про відновлення виконавчого провадження, вони не будуть зобов'язані відправляти виконавчий лист виконавцю. В цьому випадку неподання виконавчого документа виконавцю відновленого виконавчого провадження (або неотримання останнього документа) є підставою для поновлення виконавчого провадження та залишення судового рішення без виконання. В цьому випадку потрібно повернутися в суд і з'ясувати, хто винен. Це тільки затримає процес виконання і збільшить вартість юридичної допомоги.

Таким чином, навіть якщо є рішення суду на вашу користь і на його виконання відкрито виконавче провадження, це не гарантія того, що ви отримаєте те, що заслуговуєте. Практика показує, що іноді виконавці можуть офіційно закінчити виконавче провадження з формальних підстав. Тому, якщо виконавче провадження закінчено, а рішення не виконано або виконується не в повному обсязі, необхідно перевірити такі дії і рішення виконавця на законність і негайно (протягом 10 днів) оскаржити їх до суду та правоохоронних органів.

Таким чином, завдання вдосконалення інституту правозастосування є однією зі складових системного вдосконалення правосуддя. Сьогодні парламентарії приділяють цьому питанню велику увагу.

Відповідні з'їзди, семінари, конференції проводяться для розробки концепції реформування виконавчої системи в Україні, вивчення європейського досвіду реформування виконавчої системи, вивчення проблемних питань правоохоронної діяльності та подальших шляхів її реформування.

Вважаємо за доцільне прийняти ряд заходів, спрямованих на посилення захисту конституційних прав і свобод людини в частині належного виконання судових рішень:

- вдосконалення процедур, пов'язаних з виконанням судових рішень (наприклад, перегляд механізму примусового стягнення майна державних підприємств та підприємств, у статутних фондах яких частка держави становить не менше 25%, посилення на судовий контроль за виконанням постанов судів про боржників, діях) бездіяльності) виконавців віднесені до виключної компетенції суду і ін.);

- впорядкування повноважень виконавців як з метою запобігання зловживань виконавчим провадженням, так і надання їм індивідуальних важелів для більш ефективного здійснення своїх повноважень (обмеження повноважень виконавців, реалізація якого затримує виконання судових рішень в ході виконавчого провадження з МВС України та інші державні органи, що забезпечують безперешкодний доступ виконавців до майна боржників під час виконавчого провадження та стягнення майна і грошових коштів боржників та ін.);

- кодифікація правил, що регулюють виконання судових рішень, але містяться в окремих положеннях. Розробка єдиного документа, такого як Кодекс виконавчого провадження, може значно полегшити роботу як судових приставів, так і позивачів.

Таким чином, резюмуючи вищевикладене, можна зробити наступні висновки. До основних напрямів і завдань подальшого реформування системи виконання судових рішень можна віднести:

- чітке визначення повноважень виконавців і забезпечення їх взаємодії з різними державними органами (Мін'юст, МВС та ін.);
- створення єдиної стратегії реформування системи виконання судових рішень, яка повинна ґрунтуватися не тільки на внесенні певних змін до чинного законодавства, а й на принципово новому законодавчому підході, планомірному вдосконаленні законодавства в цій сфері з відповідним залученням фахівців, що мають практичний досвід роботи в даній сфері.

При розгляді питання про реформування системи виконання судових рішень, перш за все, слід мати на увазі, що вирішення наявних проблем в цій сфері має бути комплексним, його не можна розглядати окремо від вирішення більш загальних проблем судової системи і система правосуддя в цілому. Що стосується запозичення зарубіжного досвіду приватних виконавчих служб, необхідно звернути увагу на деякі методологічні застереження: необхідно враховувати не тільки умови і методи створення відповідних органів у державах романо-германської та англо-американської правових систем, але і їх відповідна адаптація в суспільстві. Про фактор суспільної довіри, взаємодії та розмежування компетенції з державною виконавчою службою та іншими державними органами та ін.

У свою чергу, поєднання національного правового розвитку і стандартів, прийнятих міжнародною спільнотою, допоможе досягти найкращих результатів в пошуку нових шляхів поліпшення і розвитку правоохоронної системи як важливої передумови для подальшої судової реформи і, як наслідок, підвищення загальної ефективності судової системи України.

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

Дослідивши виконання судових рішень у цивільних справах приватним виконавцем на підставі випускної кваліфікаційної роботи, можна зробити наступні висновки.

1. Приведення у виконання судового рішення є невід'ємною частиною права на справедливий судовий розгляд. Судові рішення є обов'язковими для виконання на всій території України. Для примусового виконання рішення суду чи інших органів необхідно отримати виконавчий документ протягом трьох років з дати набрання таким рішенням законної сили і звернутися до державного або приватного виконавця. Така дія обов'язково має бути здійснена особисто або рекомендованим листом з повідомленням про вручення. Після чого має бути відкрито виконавче провадження.

Якщо рішення стосується конфіскації майна, доцільно, щоб заява про примусове виконання містила вимогу про арешт і заборону відчуження всього майна боржника в розмірі боргу — це може перешкодити боржнику уникнути виконання рішення суду і відчужувати своє майно.

2. Приватний виконавець забезпечує виконання рішень, передбачених статтею 3 Закону України «Про виконавче провадження», з урахуванням обмежень, передбачених частиною 2 статті 5 цього ж закону. З метою підвищення ефективності виконання рішень судів у цивільних справах видається доцільним розширити компетенцію приватних виконавців, скасувавши наявні обмеження, закріплені у Законі України «Про виконавче провадження», таким чином урівнявши повноваження приватних і державних виконавців. Окрім цього, існує потреба доопрацювання програмного забезпечення функції АСВП «Особистий кабінет» з метою віддаленої взаємодії виконавця і сторін виконавчого провадження щодо можливості подачі документів, заяв, запитів і отримання результатів їх розгляду; створення системи оплати боргів у режимі онлайн.

3. Приватний виконавець несе цивільно-правову, адміністративну, кримінальну, а також дисциплінарну відповідальність за свої рішення, дії або бездіяльність і зобов'язаний відшкодовувати заподіяну шкоду третім особам в порядку і розмірах, встановлених законом. Встановлено недосконалість законодавчого механізму притягнення приватного виконавця до дисциплінарної відповідальності, оскільки формулювання підстав накладення певного виду дисциплінарного стягнення на сьогодні допускає широкий спектр їх тлумачення Дисциплінарною комісією.

4. З'ясовано, що виконавець зобов'язаний здійснити виконавчі дії на виконання рішення протягом 6 місяців з дня прийняття рішення про відкриття виконавчого провадження, а в разі якщо на виконанні знаходиться рішення немайнового характеру — протягом двох місяців.

5. Кошти виконавчого провадження згідно зі статтею 42 Закону України «Про виконавче провадження» складаються з: виконавчого збору, що стягується з боржника в порядку, передбаченому статтею 27 цього Закону, або основної винагороди приватного виконавця; авансового платежу від стягувача; коштів, стягнених з боржника на витрати виконавчого провадження. Важливим кроком до виконання зобов'язань, які взяла на себе Україна відповідно до Меморандуму про взаємодію з Європейським Союзом стало прийняття рішення про розробку законопроекту №5660 «Про примусове виконання рішень». Майбутній закон покликаний вирішити ряд процесуальних проблем, які виникають в межах виконавчого провадження.

6. При виконанні рішення суду дії приватного виконавця першочергово направлені на звернення стягнення на кошти боржника, а у випадку їх недостатності – на інше майно. Особливість звернення стягнення на нерухоме майно боржника полягає у тому, що на такий вид майна виконавець звертає стягнення у випадку відсутності у боржника коштів або будь-якого рухомого майна. При цьому, боржник наділяється правом надати пропозиції виконавцю щодо майна, на яке може бути звернено стягнення у першу чергу.

З метою удосконалення чинного законодавства України, що регулює діяльність приватних виконавців під час виконання рішення у цивільних справах, пропонуємо внести наступні **зміни та доповнення** щодо:

– розширення повноважень приватних виконавців шляхом:

1. доповнення частини 2 статті 5 Закону України «Про виконавче провадження» наступного змісту «Приватний виконавець має право здійснювати примусове виконання рішень у справах від держави і на користь держави у розмірі до 100 тис. грн»;

2. зрівняння повноважень приватних і державних виконавців повністю до 2025 року шляхом виключення обмежень на здійснення примусового виконання рішень, які передбачені частиною 2 статті 5 Закону України «Про виконавче провадження».

– пом'якшення контролю за діяльністю приватних виконавців, розмежувавши правову природу планових та позапланових перевірок шляхом доповнення частини 2 статті 34 Закону України «Про органи та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів» реченням наступного змісту: «Метою планових перевірок має бути виявлення типових порушень в діяльності приватних виконавців та надання вказівок щодо їх усунення. Скарга боржника не може бути предметом перевірки приватного виконавця».

– підвищення стандартів дисциплінарної відповідальності приватних виконавців шляхом:

1. доповнення частини 5 статті 40 Закону України «Про органи та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів» реченням такого змісту «Дисциплінарна комісія у своєму рішенні повинна обґрунтувати застосування конкретного виду дисциплінарного стягнення. Дисциплінарна комісія не може посилається на обставини, які не підтверджені жодними доказами»;

2. доповнення статті 41 частиною 6 такого змісту: «Рішення Дисциплінарної комісії про накладення на приватних виконавців стягнень у

вигляді припинення діяльності набирає чинності після закінчення 10-денного строку на судове оскарження».

— запровадження процедури автоматичного списання коштів з банківського рахунку боржника. Банки повинні нести відповідальність за порушення процедури арешту та списання коштів. При цьому держава повинна гарантувати соціальне забезпечення – систему мінімальної непорушної суми.

— доповнення частини 3 статті 47 Закону України «Про органи та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів» пунктом: «Асоціація приватних виконавців проводить підготовчі курси для осіб, які мають намір здійснювати діяльність приватного виконавця, а також забезпечує підвищення кваліфікації приватних виконавців».

Зазначені пропозиції щодо вдосконалення законодавства у сфері регулювання діяльності приватних виконавців можуть бути внесені до законодавства України, а також можуть використовуватись у правозастосовній діяльності при регулюванні діяльності приватних виконавців та процедурі реалізації майна боржника.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Конституція України: Закон України від 28 червня 1996 № 254к/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96—%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення: 25.05.2021).
2. Цивільний кодекс України: Закон України від 16 січня 2003 № 435-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435—15#Text> (дата звернення: 26.05.2021).
3. Цивільний процесуальний кодекс України: Закон України від 18 березня 2004 № 1618-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1618—15#Text> (дата звернення: 26.05.2021).
4. Кодекс України про адміністративні правопорушення: Законодавство України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731—10#Text> (дата звернення: 26.05.2021).
5. Кримінальний кодекс України: Закон України від 5 квітня 2001 № 2341-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341—14#Text> (дата звернення: 26.05.2021).
6. Кримінальний процесуальний кодекс України: Закон України від 13 квітня 2012 № 4651-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651—17#Text> (дата звернення: 37.05.2021).
7. Про органи та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів: Закон України від 02 червня 2016 № 1403-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1403—19#Text> (дата звернення: 29.05.2021).
8. Про виконавче провадження: Закон України від 02 червня 2016 № 1404-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1403—19#Text> (дата звернення: 29.05.2021).
9. Про запобігання корупції: Закон України від 14 жовтня 2014 № 1700-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700—18#Text> (дата звернення: 29.05.2021).

10. Про затвердження Порядку виплати винагород державним виконавцям та їх розмірів і розміру основного винагороди приватного виконавця : постанова Кабінету Міністрів України від 08.09.2016 р № 643. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/643-2016-п#Text> (дата звернення: 29.05.2021).

11. Про Стратегію реформування судоустрою, судочинства та суміжних правових інститутів на 2015–2020 роки : Указ Президента України від 20.05.2015 № 276/2015. Офіційний вісник президента України. 2015. № 13. Стор. 33. Ст. 864.

12. Рішення КСУ «У справі за конституційною скаргою Хліпальської Віри Василівни щодо відповідності Конституції України (конституційності) положень частини другої статті 26 Закону України «Про виконавче провадження» (щодо забезпечення державою виконання судового рішення)». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v002p710—19#Text> (дата звернення: 29.05.2021).

13. Рішення КСУ у справі за конституційною скаргою товариства з обмеженою відповідальністю "МЕТРО КЕШ ЕНД КЕРІ УКРАЇНА" щодо відповідності Конституції України (конституційності) положень абзаців двадцять четвертого, двадцять п'ятого, двадцять шостого розділу I Закону України "Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо уточнення деяких положень та усунення суперечностей, що виникли при прийнятті Закону України "Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо покращення інвестиційного клімату в Україні" від 23 березня 2017 року № 1989-VIII)». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/va03p710-19#Text> (дата звернення: 29.08.2021).

14. Рішення ЄСПЛ у справі «Веренцов проти України» (Заява № 20372/11). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/974_945#Text (дата звернення: 29.08.2021).

15. Постанова Верховного Суду у справі №320/1771/19 від 17 вересня 2019. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/96685453> (дата звернення: 11.10.2021).

16. Постанова Верховного Суду у справі № 826/1520/15 від 4 вересня 2019. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/84040824> (дата звернення: 11.10.2021).
17. Аболонин В. О. Три підходи к пониманию медиации. 2018. № 10. С. 37–42.
18. Братель О. Г. Цивільне право України. Київ: Вид. О. С. Ліпкан, 2017. 256 с.
19. Бринцев В. Д. Стандарти правової держави: втілення у національну модель організаційного забезпечення судової влади : монографія. Харків: Право, 2016. 464 с.
20. Бринцев В. Д. Судовий конституціоналізм в Україні: доктрина і практика формування : у 2 кн. : монографія. Харків : Право. 2013. Кн. 1. 392 с.
21. Васильєв С. В. Гражданский процесс : курс лекций. Харьков : Эспада, 2017. 688 с.
22. Васильєв С. В. Цивільний процес України : навч. посіб. Київ : Центр учб. л—ри, 2018. 344 с.
23. Верба-Сидор О. Вирішення судом питання про поворот виконання в цивільному процесі. *Вісник Львівського Університету*. Серія юридична, 2017. С. 180–189.
24. Виконавче провадження: законодавство, судова практика. Київ : Юрінком Інтер, 2018. 336 с.
25. Вінциславська М. В. Поняті та їх роль у виконавчому провадженні. Київ, 2017. С. 298–302.
26. Вінциславська М. В. Проблемні питання участі експерта та спеціаліста у виконавчому провадженні. *Часопис Київського університету права*. 2012. № 4. С. 216–219.
27. Вознюк Н. Альтернативні способи вирішення господарсько—правових спорів. *Юридична Україна*. 2013. № 10. С. 80–83.
28. Врублевський О. С. Навчально-методичний комплекс дисципліни «Виконавче провадження». Київ: МІЛП, 2012. 24 с.

29. Гайдидей Ю. М. Судебное право: вопросы истории. *История государства и права*. 2017. № 8. С. 11–12.
30. Говоруха М. М. Прокурор у виконавчому провадженні: основи організації і діяльності : навч. посіб. Київ : Ін Юре, 2018. 376 с.
31. Голотребчук Ю. А. Права та обов'язки сторін у виконавчому провадженні. *Бюлетень Міністерства юстиції України*. 2018. № 9. С. 145–147.
32. Городовенко В. В. Принципи судової влади : монографія Харків: Право, 2016. 448 с.
33. Грошевий Ю. М. Проблеми спеціалізації процесуальних процедур. Харків, 2017. С. 541–544.
34. Дашковська О. Р. Судовий прецедент і судова практика як джерела права. *Вісник Академії правових наук України*. Харків, 2017. № 1. С. 34–41.
35. Державна судова адміністрація України: 10 років судового адміністрування. К. : Юрінком Інтер, 2016. 224 с.
36. Жуковский А. Г. Судостроительство Украины: история, теория и практика : учеб. пособие. – Х. : Бурун Книга, 2016. 464 с.
37. Звіт Асоціації приватних виконавців України : Київ. - грудень 2020 - жовтень 2021. 46 с.
38. Исполнительное производство: традиции и реформы : пер. с англ. Берлин : Инфотропик Медиа, 2015. 416 с.
39. Кирилюк Р. І. Державна судова адміністрація України як суб'єкт забезпечення діяльності судів : монографія. Київ: Логос, 2017. 188 с.
40. Кілічава Т. М. Цивільне процесуальне право: Навч. посібник. Київ: Центр учбової літератури, 2017. 352 с.
41. Курс цивільного процесу : підручник. Харків : Право, 2011. 1352 с.
42. Литвинова К. А. К вопросу о необходимости судебного прав. *Современное право*. 2012. № 6. С. 84–86.
43. Литвинова К. А. Судебное право: понятие и признаки. *Современное право*. 2012. № 3. С. 26–28.

44. Марочкін І. Є. Проблеми судової правотворчості в забезпеченні принципу верховенства права. *Проблеми законності*. – Х., 2017. С. 224–237.
45. Марченко М. Н. Судебное правотворчество и судебское право. М. : Проспект, 2017. 512 с.
46. Менів О. До питання правомірності відступлення права вимоги під час виконавчого провадження. *Юридичний журнал*. 2010. № 5. С. 86–87.
47. Москвич Л. М. Ефективність судової системи: концептуальний аналіз : монографія. Харків: ФІНН, 2017. 384 с.
48. Можайкіна О.С. Медіація у виконавчому провадженні : Європейський політико-правовий дискурс. 2018, Том 5, Вип. 1. С. 131-136.
49. Назаров І. В. Принципи побудови судової системи : монографія. Харків: ФІНН, 2019. 144 с.
50. Науменко О. Судова концепція виконавчого провадження: критичний аналіз. *Юридична Україна*. 2015. № 5. С. 74–81.
51. Ніколаєва І. В. Дії, що відбуваються у виконавчому провадженні під час процедури розпорядження майном боржника. *Вісник господарського судочинства*. 2018. № 6. С. 154–162.
52. Ніколаєва І. В. Мирова угода у процедурах банкрутства та виконавчого провадження. *Вісник господарського судочинства*. 2017. № 3. С. 126–132.
53. Овсяннікова О. О. Транспарентність судової влади : монографія. Харків: ФІНН, 2018. 336 с.
54. Оксенчук І. В. Участь прокурора у виконавчому провадженні. *Бюлетень Міністерства юстиції України*. 2010. № 7. С. 108–114.
55. Організація судових та правоохоронних органів : навч. посіб. Харків : Право, 2016. 243 с.
56. Організація судових та правоохоронних органів : підручник. Харків: Право, 2013. 448 с.
57. Організація судових та правоохоронних органів України: навч. посіб. у схемах. Харків: Право, 2018. 166 с.

58. Павлик П. М., Удовенко Ж. В., Кілічава Т. М. Процесуальна документація: Навч. посібник. Центр учбової літератури, 2017. 464 с.
59. Правове регулювання цивільних відносин : зб. наук. ст. студ. / відп. ред. Н. А. Мазаракі. – Київ : Київ. нац. торг. – екон. ун-т, 2021 – 232 с.
60. Прилуцький С. В. Концепція судового права та перспективи її впровадження у правову систему України : наук. доп. Київ : Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України, 2011. 28 с.
61. Проблеми теорії і практики виконання рішень судів та інших органів : зб. наук. пр. : [за результатами 3-ї міжнар. наук.-практ. конф., м. Хмельницький, 14–15 черв. 2012 р.] / Хмельниц. ун-т упр. та права та ін. – Хмельницький, 2012. 368 с.
62. Самохвалов В. П. Загальна теорія судової влади: системно-правові аспекти розвитку : навч. посіб. Київ : Юстініан, 2017. 136 с.
63. Сібільов Д. М. Генетичні ознаки виконавчого провадження в системі цивільної юрисдикції. *Вісник Академії правових наук України*. Харків, 2017. № 1. С. 117–123.
64. Сібільов Д. М. Принципи законності та верховенства права у виконавчому провадженні: ідеологічні аспекти їх реалізації. *Вісник Академії правових наук України*. Харків, 2015. № 1. С. 118–126.
65. Снідевич О. С. Сутність процедури визнання виконавчого листа таким, що не підлягає виконанню. *Часопис Київського університету права*. 2017. № 3. С. 245–248.
66. Талан Л. Г. Законна сила рішення суду та його здійсненність. Харків, 2017. С. 212–218.
67. Тертишников В. І. Цивільний процес України : навч. практ. посіб. Харків : Юрайт, 2016. 424 с.
68. Тертышников В. И. Основы исполнительного производства : учеб. Пособие. Харьков : Консум, 2014. 124 с.

69. Фурса С. Я., Фурса Є. І. Проблемні питання, пов'язані з контролем за діяльністю приватних виконавців. *Часопис Київського університету права*. 2021. №1. С. 168—171.
70. Фурса С.Я., Медіація в Україні : актуальні питання теорії і практики та необхідність законодавчої регламентації. *Вісник Київського університету імені Тараса Шевченка. Юридичні науки*, вип. 1, 7.
71. Хотинська-Нор О. З. До окремих питань судового контролю за виконанням судових рішень у цивілістичному процесі. *Адвокат*. 2017. № 10. С. 14–18.
72. Цельєв О. В. Верховенство права та правозастосовна практика щодо виконання судових рішень в Україні. Київ, 2016. – Т. 116. *Юридичні науки*. С. 23–25.
73. Цивільний процес України : навч. посіб. Харків : Одиссей, 2010. 184 с.
74. Цивільний процес України : підручник. Харків: Одиссей, 2012. 496 с.
75. Шевчук С. В. Судова правотворчість: світовий досвід і перспективи в Україні. : Реферат, 2010. 640 с.
76. Штефан М. Й. Виконання судових рішень: Навч. Посібник. Київ: Юрінком Інтер, 2001. 311 с.
77. Якимчук С. А. Законная сила и исполнимость судебного решения. Харьков, 2013. С. 257–264.
78. Ятченко Є. О. Делегація та цесія як підстави правонаступництва у виконавчому провадженні. *Держава і право. Юридичні і політичні науки*. Київ, 2017. С. 338–344.
79. Ятченко Є. О. Класифікація суб'єктів виконавчих правовідносин. Київ, 2016. С. 234–240.